

ΝΕΟΣ

ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Η. ΛΑΜΠΡΟΥ

4

1907

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

BAS. N. GRÉGORIADÈS

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΝΥΚΤΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙΣ

Ἐν τῷ κατὰ τὸ ἔτος 1331 ἐκδοθέντι χρυσοβούλλῳ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Β' τοῦ Παλαιολόγου τῷ ἐπιχορηγηθέντι εἰς τὴν ἐν Πάτμῳ μονῇ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἀναγινώσκομεν τάδε: "Ἔτι δὲ οἱ ἐν αὐτοῖς πάροικοι καὶ προσκαθήμενοι ἀνώτεροι πάσης ἡστινοσοῦν ἀδικίας καὶ περιφρονήσεως καὶ κατατριβῆς, ὡσαύτως καὶ ἀπὸ τῶν ἀπαιτουμένων ἐκείσε τοπικῶς συνήθων ἀπαιτήσεων, τοῦ τε κεφαλαίου, τῆς σιταρκίας, τοῦ ἀέρος, τοῦ ἀβιωτικίου, τῆς παρθενοφθορίας, τοῦ ξενοτέλους λεγομένου, τοῦ μνηιατικοῦ, τοῦ ἀλατοτέλους (γρ. ἀλατοτέλους), τοῦ ζευγαρατικίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων δημοσιακῶν ζητημάτων καὶ ἀπαιτουμένων¹.

Τί δὲ εἶνε ἡ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἀναγραφομένη παρθενοφθορία, ἥς πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπηλλάσσοντο κατὰ τὸ κέλευσμα τοῦ αὐτοκράτορος οἱ πάροικοι τῆς μονῆς τῆς Πάτμου, ὀρθῶς ἐξήγησεν ὁ Zachariæ² ἐρμηνεύσας διὰ τοῦ *μη prima nocte*. ἔλχον λοιπὸν καὶ οἱ Βυζαντινοὶ τὸ βαρὺ δικαίωμα τῶν δεσποτῶν ἐπὶ τῶν νυμφῶν τῶν ἐν τοῖς κτήμασιν αὐτῶν προσκαθημένων, ὅπερ εὐρίσκομεν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἐν Σκωττίᾳ καὶ τισὶ τῶν χωρῶν τῆς Γαλλίας, ἴσως δὲ σποραδικῶς καὶ ἐν Γερμανίᾳ, εἰ καὶ ἀμφισβητεῖται ἡ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς ἐξάσκησις τοῦ δικαιώματος τούτου. Καὶ ἄγνωστον μὲν εἶνε κατὰ πόσον οἱ Βυζαντινοὶ χωροδασπόται ἀφίσταντο τοῦ δικαιώματος τούτου, οὐ τὴν ἐξάσκησιν ἀπέτρεπον αἱ ἐκ τῆς τάξεως τῶν παροίκων νύμφαι ἐν τῇ ἐσπερίᾳ καὶ ἀρκτῶν Εὐρώπῃ διὰ τοῦ εἰδικοῦ τέλους τοῦ καλουμένου *Bettmünd* ἢ *Schürzengeld*. Ἀπορον δὲ εἶνε πῶς, ἀφ' οὐ εὐρίσκομεν ὅπωςδῆποτε τὴν ὑπαρξίν τῆς παρθενοφθορίας καὶ

¹ *Zachariæ von Lingenthal Novellae constitutiones imperatorum post Justinianum* σ. 694.

² *Geschichte des griechisch-römischen Rechts*. Ἔκδ. 6'. Ἐν Βερολίῳ, 1877 σ. 247.

ἐν τῷ βυζαντιακῷ κράτει, μόνον τὸ χωρίον τοῦτο ἐσημειώθη ὡς ἀναγκρῶν αὐτήν.

Ἄλλ' εἰς τὴν μαρτυρίαν ἐκείνην τοῦ χρυσοβούλλου τοῦ Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου προσθετέα καὶ τρία ἄλλα χωρία, ἐν οἷς ἐπ' ἴσης γίνεται μνεῖα τῆς παρθενοφθορίας. Ἐφιστῶν δὲ νῦν τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμονος εἰς τὰ τρία ταῦτα ὑπ' ἐμοῦ ἄνευ εἰδικτῆς ζητήσεως σημειωθέντα χωρία. δι' ὧν ἀποδεικνύεται, ὅτι γενικώτερον ἢ ὅ τι μέχρι τοῦδε ἐγινώσκομεν ἦτο τὸ ἔθος παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς, οὐδαμῶς ἤθελον ἐκπλαγῆ. ἂν καὶ ἄλλας ἄλλοι ὑπεδείκνυον μνεῖας τοῦ αὐτοῦ ἔθους ἐν ἄλλοις μνημείοις.

Καὶ ἡ μὲν πρώτη τῶν νέων τούτων μαρτυριῶν εἶνε κατὰ τριάντα ἐξ ἔτη ἀρχαιότερα τῆς ἐν τῷ χρυσοβούλλῳ. Εὐρίσκεται δὲ αὕτη ἐν τῷ Ὀρκωμοτικῷ γράμματι τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ δεσπύζοντος Μιχαὴλ Γρηγοροπούλου, τῷ παραδοθέντι τῷ 1295 εἰς τοὺς Φαναριώτας, ἧτοι τοὺς κατοίκους τοῦ Θεσσαλικοῦ Φαναρίου, δι' οὗ ἀπαλλάσσει μὲν αὐτοὺς ἄλλων δόσεων, ἀλλ' ἐπιφυλάσσει εἰς ἐχυτὸν ἄλλα τε καὶ τὴν παρθενοφθορίαν, ἧτοι τὸν εἰδικὸν ἐπὶ τῶν γάμων τῶν παροίκων φόρον (πάρεξ μέντοι κατέχειν ἐξ αὐτῶν τὴν αὐθεντίαν μου τὴν ὀφειλομένην αὐτῶν στρατιωτικὴν δουλείαν καὶ τὸν κομέρικον φόρον, παρθενοφθορίαν καὶ πενταμίδειαν) ¹.

Τὸ αὐτὸ δὲ δικαίωμα τῆς παρθενοφθορίας εἶχον καὶ οἱ ἐν Μακεδονίᾳ ἄρχοντες ἐπὶ τῶν παροίκων. Διὸ βλέπομεν, ὅτι, ὅτε ἡ πόλις τῶν Σερρῶν περιῆλθε μετὰ τῶν περιχώρων εἰς τὴν κυριότητα τοῦ κράλη τῆς Σερβίας Στεφάνου, γενομένου κυρίου καὶ τῶν δύο μονῶν τοῦ Προφήτου Προδρόμου, ὧν ἡ μὲν ἔκειτο ἐντὸς αὐτῆς τῆς πόλεως, ἡ δὲ περὶ τὸ ὄρος τοῦ Μενοικέως, ὁ κράλης ἤνωσε μὲν τὰς δύο ταύτας μονὰς εἰς μίαν, ἐχορήγησε δ' εἰς αὐτάς τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ διαφορῶν δόσεων καὶ ἀπαιτήσεων, ἐν αἷς καὶ ἡ τῆς παρθενοφθορίας. Μανθάνομεν δὲ τοῦτο ἐκ χρυσοβούλλου τοῦ κράλη, ἐκδοθέντος τῷ 1345 (κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον τῆς νῦν τρεχούσης Ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαίδεκάτης τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ τετάρτου ἔτους) ². Ὁ Στέφανος Κουμανούδης, παραλαβὼν τὴν λέξιν Παρθενοφθορία ἐκ τοῦ χρυσοβούλλου τούτου εἰς

¹ Ἴδε *Miklosich-Müller Acta et diplomata*. Ἐν Βιέννῃ 1887 Τόμ. Ε' σ. 261.

² Ἴδε *K. Σάθα Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη* Τόμ. Α' σ. 435.

τὴν Συναγωγὴν λέξεων ἀθησαυριστῶν ἐν τοῖς ἐλληνικοῖς λεξικοῖς¹ ἐπάγεται τὰδε· «Ὡς δικαίωμα ἀπαιτητὸν παρ' ἀρχόντων τινῶν φαίνεται ἐκεῖ ἡ παρθενοφορία καὶ ἀπολύονται αὐτοῦ οἱ κάτοικοι τῶν κτημάτων μονῆς τινος ἐν Μακεδονίᾳ, ὅπερ ὁμῶς δὲν ἀναφέρεται ἐν πολλοῖς ἄλλοις περὶ τῆς αὐτῆς μονῆς ἐκδοθεῖσι χρυσοβούλλοις τῶν τοῦ Βυζαντίου αὐτοκρατόρων Παλαιολόγων²». Ἡ παρατήρησις αὕτη τοῦ βραχυλόγου, ἀλλ' ὄξυδερκοῦς λεξικογράφου καὶ στηλοκόπα εἶνε ἀξία πολλοῦ λόγου. Ὅτι συμβαίνει περὶ τὰς δύο εἰς μίαν ἐνωθείσας μονὰς τῶν Σερρῶν συμβαίνει καὶ εἰς τὴν μονὴν τῆς Πάτριου. Ἐν μέσῳ πολλῶν περὶ αὐτῆς χρυσοβούλλων μόνον ἐν, τὸ προμνησθὲν τοῦ Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου, ποιεῖται λόγον περὶ παρθενοφορίας. Ἀλλ' ἡ μοναδικὴ αὕτη μνεία δὲν συντελεῖ εἰς ἀπόδειξιν τῆς σπανιότητος τοῦ ἔθους τῆς παρθενοφορίας, καθ' ἃ ἴσως διανοεῖτο ὁ Κουμανούδης, οὐ ἢ περὶ τοῦ προκειμένου παρατήρησις δὲν εἶνε ἱκανῶς σαφῆς, ἀλλὰ μόνον τὸ σπάνιον τῆς ἀπαλλαγῆς μαρτυρεῖ. Ἄλλως δ' ἐν ἄλλοις χρυσοβούλλοις περὶ ἄλλων πολλάκις δόσεων καὶ ἀπαιτήσεων γίνεται λόγος, οὐχὶ δὲ πάντοτε περὶ τῶν αὐτῶν.

Τὴν δὲ ἱκανὴν διάδοσιν τῆς παρθενοφορίας ὑπαινίσσεται, καθ' ἃ νομίζω, καὶ τὸ τρίτον τῶν ὑπ' ἐμοῦ σημειωθέντων χωρίων. Ἀπαντᾷ δὲ τοῦτο παρὰ τῆ διασήμεν κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα θεολόγῳ καὶ ὑπερμάχῳ τῆς ὀρθοδοξίας Ἰωσήφ Βρυεννίῳ, οὐ τοὺς λόγους καὶ τὰς διαλέξεις ἐξέδωκεν Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις ἐν Λειψία εἰς τρεῖς τόμους μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1768 καὶ 1784. Ἐν τῷ μζ' λόγῳ τοῦ Ἰωσήφ Βρυεννίῳ, τῷ φέροντι τὴν ἐπιγραφὴν Ἔνεις αἰτίαι τῶν καθ' ἡμᾶς λυπηρῶν, εὐρηται τὸ ἐξῆς χωρίον, ὅπερ, ἅτε κακίζον πολλὰς κακίας καὶ προλήψεις τῶν συγχρόνων τῆ συγγραφῆς ὀρθοδόξων ἀξίας γνώσεως, δὲν θεωρῶ περιττὸν νὰ παραθέσω ἐνταῦθα ὀλόκληρον· «... ὅτι τοῖς
 » Ἑβραίοις χρώμεθα ἰατροῖς καὶ τὰ ταῖς ἐκείνων χερσὶ ψηλαφούμενα
 » καὶ μολυνόμενα τοῖς σιέλοις ἀλογίστως ἐσθίομεν· ὅτι πνικτὰ καὶ θνη-
 » σιμαῖα καὶ θηριάλωτα καὶ αἵματα ζῳῶν ἀπερισκέπτως ὡς ἐθνικοὶ
 » οἱ ὀρθόδοξοι κατεσθίουσιν· ὅτι γυμνοὶ ὡς ἐγεννήθησαν οὐ μόνον ἄν-
 » δρες, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν γυναικῶν φύλον καθεύδειν οὐκ ἐπαισχύνονται·
 » ὅτι τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἀνίβους παιδοφθορία παραδιδοῦα-

¹ Ἐν Ἀθήναις. 1883 σ. 260.

² Ἐσφαλμένως ὁ Κουμανούδης σημειώνει τὸ χρυσοβούλλον ὡς ἐκδοθὲν τῷ 1346.

» σιν· ὅτι στολαῖς ἀνδρिकाῖς τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ἐνδύουσιν· ὅτι τὰς
 » ἱεράς τῶν ἑορτῶν αὐλοῖς καὶ χοροῖς καὶ σατανικοῖς πᾶσιν ἄσμασι
 » κώμοις τε καὶ μέθαις καὶ αἰσχροῖς ἄλλοις ἔθεσιν ἐπιτελεῖν οὐκ ἐπ-
 » αισχυνόμεθα... ὅτι κινουντες ἀτάκτως τὰς ἀγίας εἰκόνας τὰ μέλλοντα
 » δῆθεν διὰ τῶν κινήματων αὐτῶν τεκμαιρόμεθα· ὅτι τὰ πλείω τῶν
 » ἡμετέρων ἀμαρτημάτων ἀνεξαγόρευτα μένει, ὅθεν καὶ ἀσυγχώρητα·
 » ὅτι πάντα ἡμῶν τὰ τοῦ σώματος μέλη ταῖς παρατηρήσεσιν ὄργα-
 » να παρέχοντες τῷ ἐχθρῷ, κνισμὸν χειρῶν καὶ ῥινός, παλμὸν ὄμμα-
 » τος καὶ ὠτὸς ἤχον καὶ ἀπλῶς τοῖς φυσικοῖς τῶν μελῶν κινήμασι τὰ
 » μέλλοντα τεκμαιρόμενοι· ὅτι ταῖς ἀπαντήσεσι καὶ τοῖς χαιρετισμοῖς
 » τῶν ἀνθρώπων οἰωνίζομεθα· ὅτι ταῖς τῶν κατοικιδίων ὀρνίθων φω-
 » ναῖς καὶ ταῖς πτήσεσι καὶ κραυγαῖς τῶν κοράκων προσέχομεν ὄρνεο·
 » σκοπούμενοι· ὅτι ὥραις καὶ τύχαις καὶ μοίραις καὶ ῥοιζικοῖς καὶ ζφ
 » δίοις καὶ πλανήταις διευθύνεσθαι τὸν ἡμέτερον βίον ὡς ἀστρολόγοι
 » πιστεύοντες ἀπατώμεθα· ὅτι Νηρηίδας ἐν θαλάσῃ καὶ στοιχεῖα
 » ἐξάρχοντα κατὰ τόπους εἶναι πειθόμεθα· ὅτι δευτέρας καὶ τρίτας¹
 » καὶ πέμπτας καὶ νομηνίας καὶ δρύμας παρατηρούμεθα· ὅτι τὰς τε
 » συκᾶς καὶ τοὺς συκιοὺς καὶ τὰ τῆς οἰκίας στοιχεῖα θυμιῶσί τινες ἡμῶν
 » καὶ ταῦτα ὀρθόδοξοι· ὅτι ἄνθρακας καὶ φῶς τοῖς γείτοσιν ἡμῶν δι-
 » δόναι παρατηρούμεθα καὶ τὴν σελήνην νεάζουσαν προσκυνοῦσι πολ-
 » λοι χαιρετίζοντες· ὅτι καλάνδρας τελοῦμεν καὶ Μαρτίου περιάμματα
 » φέρομεν καὶ τὸν Μάκρον στεφανοῦμεθα καὶ τὸν ὄνον ἑορτάζομεν καὶ
 » κληδῶνας ποιοῦμεν καὶ ὑπεραλλόμεθα τῶν πυρκαϊῶν· ὅτι τοῖς ὄνει-
 » ρασι προσέχομεν καὶ μέλλον εἶναι πιστεύομεν καὶ φυλακτῆρια τρα-
 » χήλοις ἐξαρτῶμεν τοῖς ἡμετέροις καὶ μαντευόμεθα ταῖς κριθαῖς·
 » ὅτι μάντεσι καὶ μάγοις, Ἀθιγγάναις καὶ γόησι προσκείμεθα ὀσημέ-
 » ραι, καὶ ἐπὶ παντὶ ἀρρωστήματι τὸ βοηθοῦν ἡμῖν γοητεία, καὶ θη-
 » ρία δι' αὐτῆς καὶ ἀνθρώπους ὅτε μὲν λύομεν, ἄλλοτε δὲ καὶ δε-
 » σμοῦμεν· ἐπὶ ἀγρῶν εὐφορία καὶ βοσκημάτων πληθυσμῷ καὶ ὑγείᾳ
 » κυνηγεσίῳ ἐπιτυχία τε καὶ ἀμπελώνων ἐπικαρπία αἱ ἐπιφθαί ἡμῖν
 » καταφύγιον . . . »².

¹ Τὸ χωρίον τοῦτο εἶνε ἀξιολογιώτατον καὶ ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ Τρίτη ἦτο τῶν ἀπο-
 ρράδων παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς καὶ πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ
 τῶν Τούρκων, καθ' ἃ ἤδη ἔδειξεν ὁ κ. Ν. Γ. Πολίτης «Διατὶ ἡ Τρίτη θεωρεῖται
 ἀκυφρὰς ἡμέρα» ἐν Ἑθνικῷ Ἡμερολογίῳ Κ. Σκόκου Ἔτ. ΙΒ' (1897) σ. 347 κ. ἑ.

² Ἐξδ. Βουλγάρικης Ἑστ. Ι' σ. 121 κ. ἑ. Διαφοραὶ τινες ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἀπὸ

Λόγου παρεμπεπόντος, υπέλαβον χρήσιμον τὴν παράθεσιν ὅλου τοῦ χωρίου τούτου τοῦ Ἰωσήφ Βρυεννίου, ὅπερ μετὰ τοῦ ἱερῶς τοῦς ἑλληνίζοντας καὶ τοῦς τὰ θεῖα μυστήρια βεβηλοῦντας λόγου τοῦ Παχωμίου Ῥουσάνου¹ εἶνε τῶν κυριωτάτων πηγῶν τῆς καθ' ἡμᾶς λαογραφίας περὶ τῶν τοιούτων δημωδῶν προλήψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν. Τὰ δ' ἐν τῷ παρατεθέντι χωρίῳ λεγόμενα τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἀνύβους παιδοφθορία παραδιδύασιν, ἀναγραφόμενα ἐν μέσῳ τοσούτων ἄλλων κακιῶν, ἐφ' αἷς μέμπεται ὁ Βρυέννιος τοῦς τὴν χριστιανικὴν πίστιν αἰσχύνοντας, δὲν δύνανται βεβαίως ν' ἀναφέρονται ἀπλῶς εἰς τοῦς ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ νυμφαγωγοῦντας τὰς κόρας, ἀλλὰ σχετίζεται πολὺ μᾶλλον, καθ' ἃ φρονῶ, πρὸς τὸ ἔθος τῆς παρθενοφθορίας.

Τέλος δὲ τεκμήρια τῆς παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς υπέρξεως τοῦ θεσμοῦ τούτου δύνανται νὰ θεωρηθῶσι διάφορα ἀνεκδοτα τοῦ νεοελληνικοῦ λαοῦ, ἀποθησαυρισθέντα ὑπὸ τοῦ φίλου συναδέλφου κ. Ν. Γ. Πολίτου, εἰς ὃν ὑπείλω ταύτην τὴν ἀνακοίνωσιν, ἐν οἷς παρουσιάζεται ὁ δεσπότης ἀπολαύων πρῶτος τῶν χαρίτων τῆς νύμφης πρὸ τοῦ γαμβροῦ. Καὶ ἐννοεῖ μὲν δεσπότην ὁ λαὸς τὸν ἀρχιερέα, καθ' ὃ ἔθος ἔχει καὶ ἄλλως νὰ σαρκάζῃ τὸ ἱερατεῖον ἐν διαφόροις ἀνεκδότοις, ὧν ἀξία λόγου θὰ ἦτο ἡ εἰδικωτέρα ἐξέτασις· ἀλλ' ἴσως ἐπὶ τοῦ προκειμένου δύνανται νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι συγχέει τοῦς ἀρχιερεῖς πρὸς τοῦς δεσπότες, τοῦς αὐθέντας, τοῦς ἔχοντας τὸ δικαίωμα τῆς πρώτης νυκτὸς ἐπὶ τῶν θυγατέρων τῶν παροίκων.

Τοιαῦται αἱ μέχρι τοῦδε περισυλλεχθεῖσαι μαρτυρίαι περὶ τοῦ *jun primae noctis* παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς. Ἐξαιρουμένου δὲ τοῦ χωρίου τοῦ Ἰωσήφ Βρυεννίου, ὅπερ, ἂν ὀρθῶς ἡρμῆνευσ' αὐτὸ, ὑποδεικνύει ἴσως αὐτὴν δὴ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου, πάντως σπανίαν καὶ ὡς αἰσχρὰν ψεγομένην ὑπὸ τοῦ ἐπικρίνοντος τὰς ὀλισθήσεις τῶν Χριστιανῶν τοῦ Βυζαντίου, ἐν τοῖς λοιποῖς ἡ παρθενοφθορία εἶνε προφανῶς ἀπλοῦς φόρος τῶν παροίκων ἐπὶ τῷ γάμῳ τῶν θυγατέρων· διὰ τοῦτο δὲν εἶνε ἄπορον πῶς εὐρίσκο-

τῆς ἐκδόσεως τοῦ Βουλγάρου, ἐν αἷς καὶ ἡ προσθήκη τῆς φράσεως καὶ τῶν ὄντων ἐορτάζομεν, στηρίζονται εἰς τὴν ἐμὴν ἀντιβολὴν τοῦ Ῥαυρινεῖου κώδικος H-IV-38.

¹ Ἴδε τοῦτον ἐκδοθέντα ὑπ' ἐμοῦ ἐκ τοῦ Μαρκιανοῦ κώδικος (CXXV) ἐν τῷ Δελτικῷ τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας Ἔθμ. Α' σ. 105 κ. ἑ.

μεν γινομένην μνείαν αὐτῆς ἰδίως παρὰ παροίκοις προσκαθημένοις εἰς κτήματα μοναστηρίων. Ἐντεῦθεν γίνεται δῆλον, ὅτι κατὰ τὸν δέκατον τρίτον αἰῶνα τελευτῶντα καὶ τὸν δέκατον τέταρτον, εἰς ὃν ἀναφέρονται αἱ ἀσφαλεῖς περὶ τῆς παρθενοφθορίας ἐκ τῶν χρυσοβούλλων μαρτυρίαι, αὕτη εἶχε παντελῶς ἐκπέσει τῶν ἀρχαίων δικαιωμάτων, περιορισθεῖσα εἰς γάμικόν τέλος ἀπατινόμενον ὑπὸ τῶν παροίκων.

Δὲν εἶνε δὲ ἀνάξιον λόγου τὸ γεγονός, ὅτι μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον δὲν ἐσημειώθη μαρτυρία τις περὶ ὑπάρξεως τῆς παρθενοφθορίας ἐν χρόνοις προγενεστέροις τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος τελευτῶντος. Ἴσως δ' ἐντεῦθεν ἠδύνατο νὰ συναχθῆ, ὅτι τὸ ἔθιμον τοῦτο δὲν ἐπεχωρίαζεν ἐν τῷ βυζαντιακῷ κράτει, ἀλλὰ παρεισέφρησεν ἐκ τῆς Δύσεως μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν γνώμην ἐκφέρω ὡς ἀπλῆν εἰκασίαν, καθ' ἣ ἐν γένει τὸ σημείωμα τοῦτο ἐγράφη, ὅπως δοθῆ ἀφορμὴ εἰς εὐρυτέραν ἐξέτασιν τῶν κατὰ τὸ δικαίωμα τῆς πρώτης νυκτὸς παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ὑπὸ τε ἱστορικὴν καὶ νομικὴν ἔποψιν.